

Muhasebe Eğitimi Araştırmalarının Dinamik Panoraması: Bibliyometrik Bir Analiz The Dynamic Panorama of Accounting Education Research: A Bibliometric Analysis

Nuray DEMİREL ARICI ^a

^aManisa Celal Bayar Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Manisa, Türkiye. nuray.demirel@cbu.edu.tr

MAKALE BİLGİSİ	ÖZET
Anahtar Kelimeler: Muhasebe eğitimi Muhasebe araştırmaları Bibliyometrik analiz	Amaç – Muhasebe eğitiminde değişim ve dönüşüm, muhasebe disiplininin yapısı gereği her dönem araştırılmaya ve tartışılmaya değer bir konu olmuştur. Bu çalışmanın amacı, bibliyometrik göstergelerle muhasebe eğitimi araştırma alanının panoramasını ortaya koymak, alanı şekillendiren gelişmeleri anlamak ve gelecek araştırmalar için doğru bir referans oluşturabilmektir. Yöntem – Çalışmada Scopus veri tabanında 1960-2023 yılları arasında yayınlanmış 1.250 makale, performans analizi ve bilim haritalama teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir. Analizlerde MS Excel ve VOSviewer yazılımından yararlanılmıştır. Bulgular – Analizler sonucunda 1.250 makalenin 76 ülkeden 2.117 yazar tarafından hazırlandığı ve 164 dergide yayımlandığı görülmüştür. Alanda en üretken ve etkili ülkenin ABD, en üretken ve etkili derginin Accounting Education olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmalarda ülkeler arası iş birliğinde ABD'nin birinci sırada olduğu ve yazarlar arası iş birliğinde ise dokuz yazar etrafında kümeleşmelerin olduğu tespit edilmiştir. Güncel çalışmalarda “yetkinlikler”, “çevrimiçi eğitim”, “karma öğrenme”, “güncel teknolojiler (blok zincir, büyük veri, yapay zeka vb.)” ve “sosyal beceriler” konularının ön plana çıktığı görülmüştür. Tartışma – Muhasebe eğitimi alanındaki çalışmaların artma eğiliminde olması, muhasebe disiplininin dinamik yapısından kaynaklanmaktadır. Özellikle Covid-19 pandemisi sonrasında, çalışmalarda geleneksel öğretim ve öğrenim yöntemlerinin dışına çıkan bir araştırma alanı oluşmuştur. Alanda yapılan ampirik çalışmaların sonuçlarının genelleştirilebilmesi için iş birlikleri oldukça önemlidir. Güncel çalışmalarda ülkeler arası ve yazarlar arası iş birliklerinin arttığı görülmüştür.
Gönderilme Tarihi 5 Şubat 2024 Revizyon Tarihi 9 Ağustos 2024 Kabul Tarihi 15 Ağustos 2024	
Makale Kategorisi: Araştırma Makalesi	
ARTICLE INFO	ABSTRACT
Keywords: Accounting education Accounting research Bibliometric analysis	Purpose – Change and transformation in accounting education has always been a topic worthy of research and discussion due the structure of the accounting discipline. The aim of this study is to reveal the panorama of the accounting education research field with bibliometric indicators, to understand the developments that shape the field and to create an accurate reference for future research. Design/Methodology/Approach – In the study, 1,250 articles published in the Scopus database between 1960 and 2023 were analyzed by using performance analysis and science mapping techniques. MS Excel and VOSviewer software were used in the analysis. Findings – As a result of the analysis, it was seen that 1,250 articles were prepared by 2,117 authors from 76 countries and published in 164 journals. As a result of the analysis, the most productive and influential country is USA and the most productive and influential journal is Accounting Education. In addition, the USA leads the country collaboration, and clusters have formed around nine authors. The topics of “competencies”, “online education”, “blended learning”, “current technologies (blockchain, big data, artificial intelligence etc.)”, and “soft skills” are the popular trends in current studies. Discussion – The increasing trend of studies in the field of accounting education results from the dynamic structure of accounting discipline. Especially after the Covid-19 pandemic, a research area that goes beyond traditional teaching and learning methods has emerged. Collaborations are very important to generalize the results of empirical studies in the field. In recent studies, it has been observed that country and author collaborations have increased.
Received 5 February 2024 Revised 9 August 2024 Accepted 15 August 2024	
Article Classification: Research Article	

Önerilen Atıf/Suggested Citation

Demirel Arıcı, N. (2024). Muhasebe Eğitimi Araştırmalarının Dinamik Panoraması: Bibliyometrik Bir Analiz, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 16 (3), 1386-1405.

1. Giriş

Muhasebe, temeli çok eskiye dayanan bir disiplindir. Yüzyıllar öncesinden günümüze uzanan tarihsel süreçte muhasebe uygulamaları, ulusal ve uluslararası düzenlemelerden, ekonomik, politik, teknolojik, finansal, sosyal ve hatta çevresel gelişmelerden etkilenmiştir. Bu nedenle muhasebe, gelişime açık dinamik bir bilim dalıdır. Dolayısıyla muhasebe ve çevresi değiştikçe, muhasebe eğitiminin mevcut durumu da sorgulanmaktadır. Muhasebe eğitiminde yenilik, öğretim teknikleri ve müfredatta değişiklik ihtiyacı, ölçme-değerlendirme, eğitim teknolojisi, eğitim kurumlarının akreditasyonu ve meslek mensuplarının sahip olması gereken yetkinlikler gibi birçok konu her dönem araştırılmaya ve tartışılmaya değer bulunmuştur.

Muhasebe eğitimi, mesleki bir eğitim olduğundan bu eğitimin amacı, kişiye mesleğin gerektirdiği bilgi ve becerinin kazandırılması (Zaif ve Ayanoğlu, 2007: 117) ve kişinin bilgiyi analiz etme, yorumlama ve karar almada kullanma yeteneğinin geliştirilmesidir (Güney, 2019: 943). Ekonomik, finansal ve teknolojik gelişmeler arttıkça muhasebe mesleğinden beklenenler de her geçen gün artmaktadır. Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) bünyesinde kurulan Uluslararası Muhasebe Eğitim Standartları Kurulu (IAESB), muhasebe mesleğinin artan bu talepleri karşılamak üzere gelişimini sağlayacak Uluslararası Eğitim Standartları (IES)'ni yayınlamakta ve muhasebe eğitime yön vermektedir (www.iaesb.org). Ülkemizde muhasebe meslek mensupları ve adaylarının eğitimi TÜRMOB bünyesinde kurulan Temel Eğitim ve Staj Merkezi (TESMER-1993) tarafından yürütülmektedir (www.tesmer.org.tr).

Apostolou vd. (2001)'e göre muhasebe eğitimi araştırmaları, muhasebe araştırmalarının hayati bir bileşenidir. Muhasebe eğitime ilişkin çalışmalar, 1990'lı yıllardan sonra hız kazanmaya başlamış olup, bu dönemdeki çalışmaların çoğu bir eğitim kurumunda tek bir eğitmen tarafından verilen derslerin etkinliğiyle ilgilidir (Apostolou vd., 2001: 44; Rebele vd., 1998: 227). Muhasebe eğitimi alanında yayınlanan çalışmalar, bir dizi literatür incelemesi çalışmasına da konu olmuştur. Alandaki ilk literatür incelemesi çalışması Rebele ve Tiller (1986)'in "Research in Accounting Education" adlı kitap içinde yer alan bölümleridir. Sonraki yıllardaki literatür incelemeleri "Journal of Accounting Education" dergisinde düzenli olarak yayınlanmaya devam etmektedir.¹ Bu incelemelerde çalışmalar, ölçme-değerlendirme, müfredat ve öğretim, eğitim teknolojisi, öğretim elemanlarının sorunları ve öğrenciler şeklinde farklı gruplara ayrılarak incelenmektedir. Bu sayede alanın sürekli olarak mevcut durumu ortaya konmakta ve gelecek araştırmalar için öneriler sunulmaktadır. Bu çalışmalarda dikkati çeken diğer bir husus, bu alanı inceleyen literatür incelemesi araştırmalarının birkaç yılı içine alan periyotlar halinde yapılırken, muhasebe eğitimi alanında artan üretkenlikle birlikte literatür incelemelerinin tek bir yıl için yapılmak zorunda kalınması ve yıl içerisinde yayınlanan tüm çalışmalardan ziyade belirlenen kıstaslara uygun çalışmaların dahil edilmesi ve diğer çalışmaların dışlanmaya başlanmasıdır. Dolayısıyla artan bilimsel üretkenlik, literatür incelemesi çalışmalarını her geçen yıl zorlaştırmaktadır. Bu nedenle son yıllarda bibliyometrik çalışmaların ön plana çıktığı görülmektedir. Günümüzde bu tür çalışmalarda görülen artışın, araştırmacıların "Neredeyiz? Nereye doğru gidiyoruz?" sorularına cevap verme ihtiyacından doğduğu söylenebilir (Arici vd., 2016: 921). Özellikle son on yıla bakıldığında, yılda ortalama binden fazla bibliyometrik analiz makalesinin yayınlandığı tespit edilmiştir. Scopus ve Web of Science gibi bilimsel veri tabanlarının büyük hacimli bibliyometrik verilerin elde edilmesini kolaylaştırması ve bazı bibliyometrik analiz yazılımlarının bu tür verilerin kolaylıkla analiz edilmesini sağlaması bibliyometrik çalışmalara olan ilgiyi artırmıştır (Donthu vd., 2021: 285-286).

Bibliyometrik analiz ile bibliyografik veriler nicel hale getirilerek analiz edilmekte ve sınıflandırılmaktadır. Böylece bir araştırma alanındaki üretkenliği ve en etkili araştırma bileşenlerini (yazar, kurum, dergi, ülke) belirleyerek o alandaki genel resmi sunmakta ve zaman içindeki ana eğilimlerin tespit edilmesi sağlanmaktadır (Merigo ve Yang, 2017: 72). Veri tabanları aracılığıyla sağlanan meta verileri kullanılarak bir alandaki değişiklikler daha iyi anlaşılabilmekte ve yeni alanların gelişimi keşfedilebilmektedir. Daha detaylı bir bakış açısıyla, belirli kurumların, araştırma merkezlerinin ve bireysel araştırmacıların çalışmalarına odaklanmak mümkün olabilmektedir. Bu meta verilerin görselleştirilmesiyle, okuyucunun daha geniş bir şekilde akademik çevreyi görmesini, araştırmacılar arasındaki iş birliklerini, yüksek ve düşük araştırma

¹ Adı geçen dergide 1991-2023 yılları arasında toplam 17 literatür incelemesi yayınlandığı ve bu makalelerde muhasebe eğitimi alanında 1985-2022 döneminde yayınlanan muhasebe eğitimi araştırmalarının gözden geçirildiği tespit edilmiştir.

üretkenliğinin olduğu dönemleri ve araştırmaların yeni odak noktalarını keşfetmeyi sağlamaktadır (McAllister vd., 2022: 319).

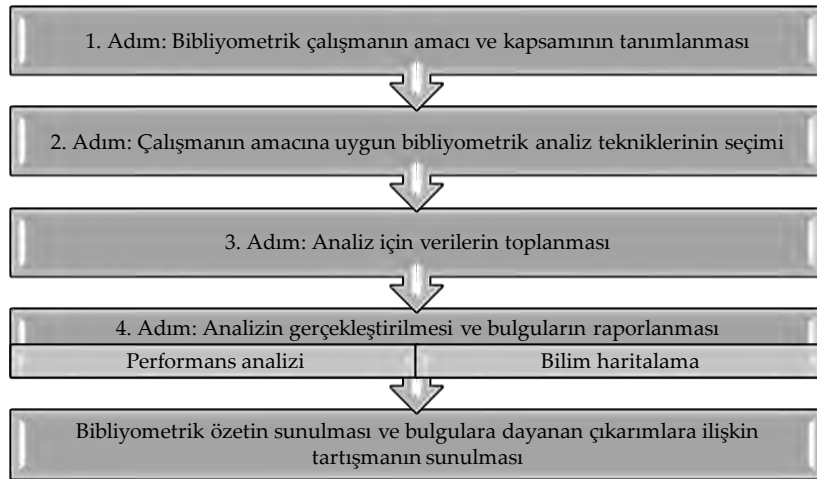
Bibliyometrik çalışmalarda belli bir alanda yapılan araştırmalar analiz edilebildiği gibi belli bir dergide yayınlanan çalışmalar da ele alınabilmektedir. Aşağıda muhasebe eğitimi alanında ve muhasebe dergileri üzerine yapılan her iki türde bibliyometrik çalışmalara örnekler verilmiştir.

Handoyo (2024), bilgi teknolojilerinin muhasebe eğitimi üzerine etkileri hakkında Scopus veri tabanında yayınlanan çalışmaları, Chhillar (2023), muhasebe eğitiminde teknoloji tabanlı öğrenme üzerine Scopus’da yayınlanan çalışmaları, Romero-Carazas vd. (2023), muhasebe eğitiminde yapay zeka alanında Scopus’da yayınlanan çalışmaları, Santos (2022), muhasebe eğitiminde karma öğrenme ve çevrimiçi öğrenme üzerine Scopus’da yayınlanan çalışmaları, Poje ve Groff (2022), muhasebede etik eğitimi alanında Web of Science veri tabanında yayınlanan çalışmaları, Bayrakçioğlu (2022), Türkiye’de muhasebe lisans eğitimi üzerine yapılan çalışmaları, Koç ve Karabınar (2021), muhasebe eğitimi alanında Web of Science’da yayınlanan çalışmaları, Gürbüz vd. (2021), Türkiye’de muhasebe eğitimi konusunda yayınlanan makale ve tezleri, Bayrakçioğlu (2021), Türkiye’de önlisans muhasebe eğitimi üzerine Dergipark ve GoogleScholar’da yayınlanan çalışmaları, Oral (2021), Türkiye’de muhasebe eğitimi alanında Ulusal Tez Merkezi’nde yayınlanan tezleri, Queiro-Ameijeiras vd. (2018), muhasebe eğitimi ve oyunlaştırma üzerine Web of Science’da yayınlanan çalışmaları bibliyometrik tekniklerle araştırmışlardır. Najaf vd. (2022) “Journal of Accounting in Emerging Economies”, Pattnaik vd. (2021) “The Australian Accounting Review”, Linnenuecke vd. (2020) “Accounting&Finance”, Kumar vd. (2020) “International Journal of Accounting Information Systems” adlı dergileri bibliyometrik analiz tekniğiyle incelemişlerdir. Ulusal yazında Çiftçi vd. (2023) “Muhasebe Bilim Dünyası”, Dinç ve Cengiz (2019) “Mali Çözüm”, Temelli ve Karcioğlu (2018) ile Özbek ve Badem (2018) “Muhasebe ve Vergi Uygulamaları”, Akgün ve Karataş (2017) “Muhasebe ve Denetime Bakış”, Apak vd. (2016) “Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları”, Hotamışlı ve Erem (2014) “Muhasebe ve Finansman” dergilerinde yayınlanan çalışmaları analiz etmişlerdir.

Bu çalışmanın amacı, muhasebe eğitimi araştırma alanını şekillendiren gelişmeleri anlamak ve gelecek araştırmalar için doğru bir referans oluşturabilmek için geçmişten günümüze bu alanda yayınlanan tüm çalışmaları kapsayan bir panorama ortaya koymaktır.

2. Yöntem

Bu çalışmada, Donthu vd. (2021: 294)’de sunulan bibliyometrik analiz prosedüründen faydalanılmıştır. Bibliyometrik analiz prosedürü aşağıda Şekil 1.’den izlenebilmektedir.

Şekil 1. Bibliyometrik Analiz Prosedürü (Donthu vd., 2021: 294’ten uyarlanmıştır).

Çalışmada öncelikle bibliyometrik çalışmanın amacı ve kapsamı tanımlanmış, kullanılacak bibliyometrik teknikler seçilmiş, analiz için gerekli veriler toplanmış, bibliyometrik analiz gerçekleştirilmiş ve bulgular raporlanarak sonuç ve tartışma bölümünde özetlenerek çıkarımlarda bulunulmuştur.

2.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Mesleki eğitimin, iç ve dış faktörlerdeki değişim ve gelişimlere göre şekillenmesi ve sürekli güncellenmesi, başarı açısından önemli bir husustur. Dolayısıyla muhasebe eğitiminin durumu her dönem sorgulanan, tartışılan ve araştırılmaya değer bulunan bir alandır. Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde, çalışmaların genellikle kısıtlı çalışma dönemlerini kapsayan ve muhasebe eğitimi çerçevesinde belli bir konuya odaklanan çalışmalar olduğu görülmüştür. Bu çalışmada ise, ulaşılabilen en eski çalışmadan başlayarak günümüze kadar muhasebe eğitiminin hangi faktörlerden etkilenecek nasıl bir gelişim süreci sergilediğini tespit etmek ve dolayısıyla araştırmacılara mümkün olan en geniş perspektifi sunarak gelecek çalışmalar için sağlam bir dayanak oluşturmak amaçlanmıştır. Literatürde muhasebe eğitimi alanında bu kadar kapsayıcı bir perspektif ortaya koyan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Çalışma, kapsamı açısından literatürdeki bu boşluğu doldurmak üzere yapılandırılmıştır. Diğer yandan çalışmada toplulaştırılmış bibliyometrik bulgular sunulmakla birlikte çalışma dönemi onar yıllık dönemlere ayrılarak dönemsel karşılaştırmalar yapılmış, en etkili çalışmalara ilişkin literatür incelemesi de sunularak her dönemin tanımlayıcı özellikleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Çalışma bu yönüyle de kendinden önceki bibliyometrik çalışmalardan farklıdır. Çalışmada aşağıdaki araştırma sorularına (AS) cevap aranmıştır:

AS1. Muhasebe eğitimi alanında yıllık bilimsel üretim ne şekilde gelişim göstermiştir?

AS2. Alandaki en üretken ve etkili yazarlar kimlerdir?

AS3. Alandaki en üretken ve etkili ülkeler hangileridir?

AS4. Alandaki en üretken üniversiteler hangileridir?

AS5. Alana katkı veren en üretken ve etkili dergiler hangileridir?

AS6. Alanda ülkeler arası ve yazarlar arası iş birliği nasıl gelişmiştir?

AS7. Alanda çalışmalarda en çok kullanılan anahtar kelimeler nasıl gelişmiştir?

2.2. Araştırmanın Yöntemi ve Veri Seti

Çalışmada yukarıdaki araştırma sorularına cevap verebilmek için bibliyometrik analiz tekniklerinden performans analizi (üretkenlik analizleri) ve bilim haritalama teknikleri (ülkeler arası iş birliği analizi, yazarlar arası iş birliği analizi ve ortak kelime analizi) kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan teknikler aşağıda kısaca açıklanmıştır (Donthu vd., 2021: 287- 289).

Performans analizi: Araştırma bileşenlerinin (yazar, kurum, ülke ve dergi) alana katkılarını inceleyen tanımlayıcı bir analiz türüdür. Performans analizi için sayısız ölçüt bulunmakla birlikte en önde gelen ölçütler, yıllık veya araştırma bileşeni başına yayın ve atıf sayısıdır. Yayın sayısı, üretkenlik için bir referans olurken, atıf sayısı etki ve nüfuz için bir ölçüttür.

Bilim haritalama: Araştırma bileşenleri arasındaki ilişkileri inceleyerek araştırma bileşenleri arasındaki entelektüel etkileşimleri ve yapısal bağlantıları ortaya koyar.

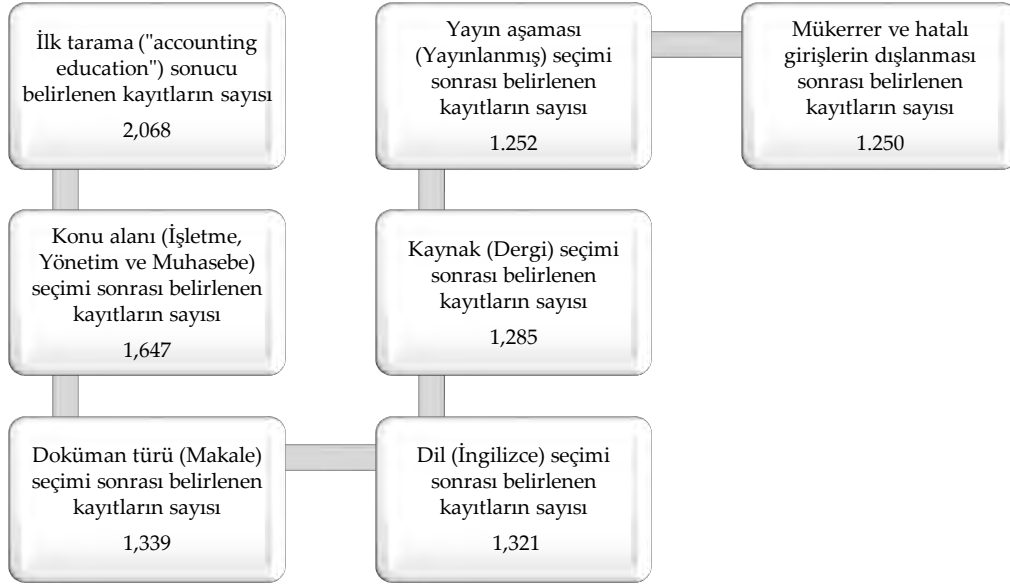
Ülkeler arası ve yazarlar arası iş birliği (ortak yazarlık) analizi: Bir araştırma alanındaki araştırmacılar arasındaki etkileşimleri incelemektedir. Araştırmacılar arasındaki entelektüel iş birliğini, kendi aralarında nasıl etkileşimde bulunduklarını istenirse bağlı oldukları kurumlar ya da bulundukları ülkeler üzerinden göstermektedir. Gelecek araştırmacıların, alanda tanınmış ve kabul görmüş popüler akademisyenleri tanımlarını sağlayarak onlarla iş birliği yapmalarının önünü açabilir.

Ortak kelime analizi: Alandaki yayınların fiili içeriğini genellikle kullanılan anahtar kelimeler aracılığıyla inceleyen bir tekniktir. Sıklıkla birlikte görülen kelimelerin birbirleriyle tematik bir ilişki içinde olduğunu varsayarak alanda gelecekte ortaya çıkacak eğilimleri öngörmeye yardımcı olur.

Bibliyometrik analizde, makalelerin değerini ölçmek için sabit bir metodoloji bulunmamaktadır. Her bir makalenin kendine özgü sınırlamaları bulunabilir. Her makaledeki yazar sayısı, sayfa sayısı, yayınlandığı derginin kalitesi ve etki faktörü farklı farklıdır. Dolayısıyla araştırmaları değer bakımından ölçmek kolay olmadığı gibi, geliştirilen çözümler de birçok kısıta sahiptir (Merigo ve Yang, 2017: 74). Bu çalışmada üretkenlik ölçütü olarak makale sayısı, etkinlik ölçütü olarak toplam atıf sayısı dikkate alınmıştır.

Çalışmada kullanılacak veriler, Scopus veri tabanından elde edilmiştir. Scopus veri tabanı, Mart 2023 itibariyle 90 milyonun üzerinde dokümanı (makale, kitap, kitap bölümü, bildiri ve diğer) içermektedir. Scopus veri tabanındaki en eski kayıt 1788 yılına ait olup, her yıl yaklaşık 3 milyon yeni doküman veri tabanına eklenmektedir (SCOPUS, 2023a). Ayrıca Scopus, 1,8 milyar atıfla en fazla atıf alan veri tabanıdır. Scopus'un daha fazla atıf alması nedeniyle daha kapsamlı bibliyometrik ve tarihsel eğilim analizlerinin yapılabileceği öngörülmektedir (SCOPUS, 2023b).

Muhasebe eğitimi alanında Scopus'ta yayınlanan en eski makalenin 1960 yılına ait olduğu saptanmıştır. Bu nedenle çalışmanın veri setini 1960-2023 yılları arasında yayınlanan makaleler oluşturmuştur. Elde edilen veriler, MS Excel ve VOSviewer 1.6.20 yazılımı ile analiz edilmiştir. Araştırma sorgusu "Article title, Abstract, Keywords" alanında "accounting education" kavramı taranarak gerçekleştirilmiş ve en son 29.12.2023 tarihinde taranarak güncellenmiştir. Veri tarama sürecinde aşağıdaki adımlar izlenmiştir.

Şekil 2. Veri Tarama Akış Şeması²

Analizler sonucunda en üretken ve etkili yazarlar, ülkeler, kurumlar ve dergiler raporlanarak ülke ve yazar bazında ortak yazarlık (iş birlikleri) ve ortak kelime analizi bulguları değerlendirilmiştir. Bibliyometrik yöntemler genel olarak yararlı olsa da, analiz edilen makalelerin içeriği hakkında herhangi bir bilgi sağlamadıkları için yine de kendi kendilerine yeterli değildirler (Poje ve Groff, 454). Bu nedenle bu çalışmada onar yıllık periyotlarda en fazla atıf alan 5 makale incelenerek dönemsel literatür incelemeleri sunulmuştur.

3. Bulgular

Bu bölümde çalışmanın bulguları raporlanmıştır. Çalışmanın veri setini oluşturan 1.250 makaleye 76 farklı ülkeden 2.117 yazarın katkı sunduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmaların 164 dergide yayınlandığı saptanmıştır.

3.1. VOSviewer ile Performans Analizinden Elde Edilen Bulgular

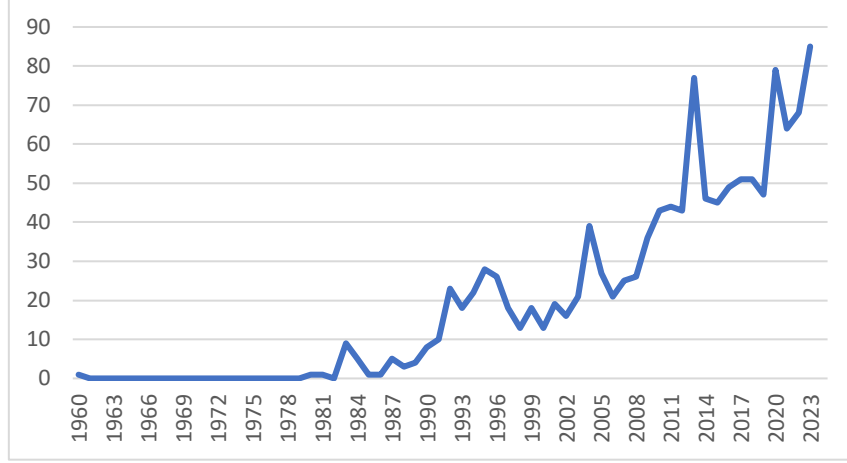
Muhasebe eğitimi araştırma alanında yayınlanan makalelerin yıllara göre dağılımı aşağıda Tablo 1 ve Grafik 1 aracılığıyla izlenebilmektedir.

² Veri tarama sürecinin son aşamasında veri dosyası mükerrer ya da hatalı girişler açısından gözden geçirilmiş ve 2024 yılına ait olduğu tespit edilen 2 çalışma, veri dosyasından çıkarılmıştır.

Tablo 1. Scopus Veri Tabanında Yıllara Göre Muhasebe Eğitimi Araştırmaları

Yayın Yılı	Yayın Sayısı	Yayın Yılı	Yayın Sayısı	Yayın Yılı	Yayın Sayısı	Yayın Yılı	Yayın Sayısı
2023	85	2011	44	1999	18	1987	5
2022	68	2010	43	1998	13	1986	1
2021	64	2009	36	1997	18	1985	1
2020	79	2008	26	1996	26	1984	5
2019	47	2007	25	1995	28	1983	9
2018	51	2006	21	1994	22	1982	0
2017	51	2005	27	1993	18	1981	1
2016	49	2004	39	1992	23	1980	1
2015	45	2003	21	1991	10	1979-1961	0
2014	46	2002	16	1990	8	1960	1
2013	77	2001	19	1989	4		
2012	43	2000	13	1988	3		

Kaynak: Scopus Veri Tabanı (29.12.2023) esas alınarak düzenlenmiştir.

Grafik 1. Scopus Veri Tabanında Muhasebe Eğitimi Araştırmalarının Yıllara Göre Dağılımı

Kaynak: Scopus Veri Tabanı (29.12.2023) esas alınarak düzenlenmiştir.

Scopus veri tabanında muhasebe eğitime ilişkin en eski makalenin 1960 yılında yayınlandığı tespit edilmiştir. 1961-1979 yılları arasında bu konuda hiçbir makale yayınlanmadığı görülmektedir. 1990'lı yıllardan sonra ise araştırma alanının giderek hızla ivme kazandığı ve en fazla yayın sayısına 85 makale ile 2023 yılında ulaşıldığı saptanmıştır. Ardından 79 makale ile 2020 yılının ve 77 makale ile 2013 yılının en üretken yıllar oldukları görülmektedir.

Alanın en üretken yazarları, toplam yayın sayısı (TYS), toplam atıf sayısı (TAS) ve yayın başına düşen atıf sayısı (YBAS) bilgileriyle birlikte Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Scopus Veri Tabanında Muhasebe Eğitimi Alanında En Üretken 10 Yazar

SN	Yazar	TYS	TAS	YBAS
1	Stout, David E.	20	639	32,0
2	Hassell, John M.	18	806	44,8
3	Apostolou, Barbara	15	628	41,9
4	Sugahara, Satoshi	15	150	10,0
5	Rebele, James E.	13	642	49,4
6	Hassall, Trevor	13	372	28,6
7	Jackling, Beverley	12	250	20,8
8	Dellaportas, Steven	12	187	15,6
9	Dorminey, Jack W.	11	411	37,4
10	Sangster, Alan	11	346	31,5

Açıklama: Aynı yayın sayısına sahip yazarlar arasında sıralama yaparken, yazarların toplam atıf sayısı dikkate alınmıştır.

Muhasebe eğitimi alanında yayın sayısı açısından en üretken yazar 20 yayınlı David E. Stout'tur. İkinci sırada 18 yayınlı John M. Hassell ve üçüncü sırada 15 yayınlı Barbara Apostolou yer almaktadır.

Tablo 3. Scopus Veri Tabanında Muhasebe Eğitimi Alanında En Üretken 10 Ülke

SN	Ülke	TYS	TAS	YBAS
1	ABD	434	7.273	16,8
2	Avustralya	235	4.740	20,2
3	Birleşik Krallık	182	4.112	22,6
4	Yeni Zelanda	70	1.362	19,5
5	Güney Afrika	63	815	12,9
6	Kanada	56	1.041	18,6
7	İspanya	32	570	17,8
8	Malezya	26	151	5,8
9	Japonya	23	372	16,2
10	Endonezya	22	97	4,4

Muhasebe eğitimi alanında geçen 63 yılda en üretken ve en etkili ülke ABD'dir. Hem üretkenlik hem de etkili olma açısından ikinci sırada Avustralya ve üçüncü sırada Birleşik Krallık gelmektedir. Scopus veri tabanında Türkiye adresli toplam 4 makale bulunmaktadır. Bu makalelerin aldığı toplam atıf sayısı 33'tür.

Tablo 4. Scopus Veri Tabanında Muhasebe Eğitimi Alanında En Üretken 10 Üniversite

SN	Üniversite	TYS
1	RMIT University (Avustralya)	33
2	Deakin University (Avustralya)	29
3	Macquarie University (Avustralya)	21
4	University of Pretoria (Güney Afrika)	21
5	Kelley School of Business (ABD)	17
6	University of Glasgow (İskoçya)	16
7	University of Otago (Yeni Zelanda)	16
8	Indiana University-Purdue University Indianapolis (ABD)	16
9	The University of Waikato (Yeni Zelanda)	15
10	Northern Illinois University (ABD)	15

En üretken üniversitelerde ilk üç sırada Avustralya üniversiteleri gelmektedir. En üretken ve etkili ülke ABD iken, en üretken üniversiteler listesinin başında ABD'de yer alan üniversiteler olmaması ülkedeki üniversite sayısının çokluğu ile açıklanabilir.

Tablo 5. Scopus Veri Tabanında Muhasebe Eğitimi Alanında En Üretken 10 Dergi

SN	Dergi	TYS	TAS	YBAS
1	Accounting Education	294	5.798	19,7
2	Journal of Accounting Education	199	4.055	20,5
3	Issues in Accounting Education	79	1.459	18,5
4	Critical Perspectives on Accounting	60	1.778	29,6
5	Journal of Education for Business	43	470	10,9
6	Accounting Research Journal	30	262	8,7
7	Meditari Accountancy Research	28	276	9,9
8	Asian Review of Accounting	26	300	11,5
9	Pacific Accounting Review	22	139	6,3
10	Journal of Business Ethics	18	751	41,7

Tablo 5'te günümüze kadar en çok makale yayınlayan dergiler görülmektedir. Dergilerin üretkenlikleri değerlendirilirken, yayın hayatına başlama yılları dikkate alınarak daha hassas bir değerlendirme yapılabilir. İlk üç sırada, alan ve isim itibarıyla muhasebe eğitimi odaklanan dergiler görülmektedir. Bu üç dergi birlikte, alanda yayınlanan makalelerin yaklaşık %46'sını yayınlamışlardır. İlk onda yer alan dergiler ise, tüm makalelerin yaklaşık %64'ünü yayınlamışlardır.

Tablo 6. Scopus Veri Tabanında Muhasebe Eğitimi Alanında En Etkili 5 Yayın (1960-2023)

Yazar (Yıl)	Yayın	Dergi	TAS
Howieson (2003)	Accounting practice in the new millennium: Is accounting education ready to meet the challenge?	British Accounting Review	163
Sangster vd. (2020)	Insights into accounting education in a COVID-19 world	Accounting Education	153
Lawson vd. (2014)	Focusing accounting curricula on students' long-run careers: Recommendations for an integrated competency-based framework for accounting education	Issues in Accounting Education	142
Armstrong (1987)	Moral development and accounting education	Journal of Accounting Education	138
Gray vd. (1994)	Teaching ethics in accounting and the ethics of accounting teaching: Educating for immorality and a possible case for social and environmental accounting education	Accounting Education	136

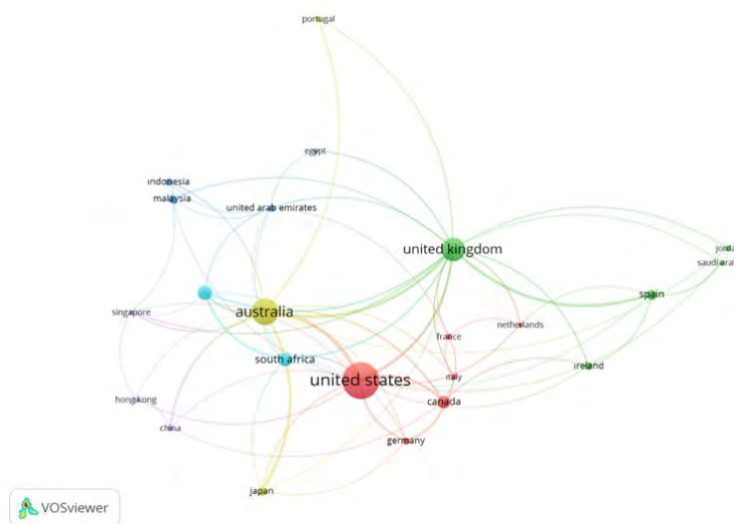
En etkili yayınlarla ilişkin literatür incelemesine, dönemsel bulguların değerlendirildiği kısımda yer verileceğinden burada bahsedilmemiştir. Ancak makalelerin yeni milenyumda muhasebe eğitimi, Covid-19'un muhasebe eğitimi üzerindeki etkileri, yetkinlik temelli muhasebe eğitimi ve muhasebe eğitiminde etik öğretimi üzerine oldukları görülmektedir.

3.2. VOSviewer ile Bilim Haritalama Tekniğinden Elde Edilen Bulgular

Çalışmanın amacı dikkate alındığında, bilim haritalama tekniklerinden ülkeler ve yazarlar arasındaki iş birliğini gösteren ülke ve yazar bazlı ortak yazarlık analizi ile çalışmalardaki ortak temaları gösteren ortak kelime analizi tercih edilmiştir.

3.2.1. Ülkeler arası İş birliği Analizi

Ülkeler arası iş birliği analizi, daha anlamlı sonuçlar elde edebilmek için en az 10 yayını ve en az 1 atfı olan ülkeler arasında gerçekleştirilmiştir. Bu kriterlere sahip 23 ülke bulunmuştur.

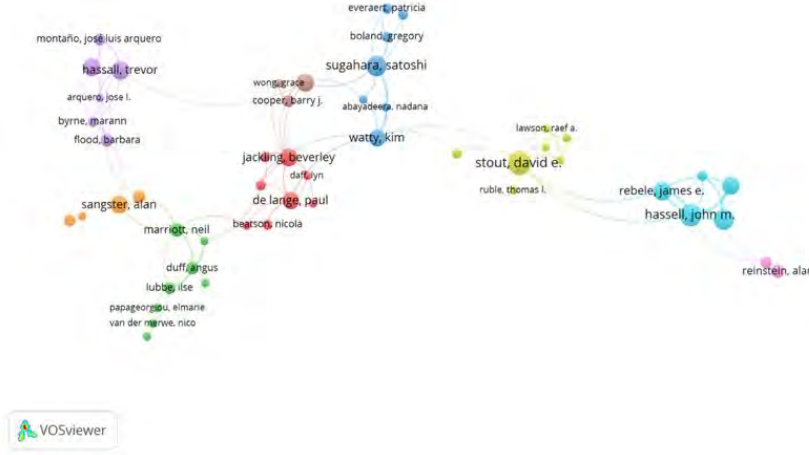
Şekil 3. Scopus Veri Tabanında Muhasebe Eğitimi Alanında Ülkeler arası İş Birliği Ağ Haritası

Bir ögenin ağırlığı ne kadar yüksekse, haritada ögenin etiketi ve düğümü o kadar büyük olmaktadır. Ayrıca bir düğümün rengi, o ögenin ait olduğu kümeyi göstermektedir. Ögeler arasındaki çizgiler, bağlantıları temsil etmektedir (Van Eck ve Waltman, 2023: 9). Haritada en fazla iş birliği yapılan ülkelerin sırasıyla ABD, Avustralya ve Birleşik Krallık olduğu görülmektedir. Ülkeler arası iş birliği analizinde altı küme tespit edilmiştir. Bu kümeler ABD, Kanada, Fransa, Almanya, İtalya ve Hollanda (1. Küme); Birleşik Krallık, İrlanda, Ürdün, Suudi Arabistan ve İspanya (2. Küme); Avustralya, Japonya ve Portekiz (3. Küme); Mısır, Endonezya,

Malezya ve Birleşik Arap Emirlikleri (4. Küme); Çin, Hong Kong, Singapur (5. Küme); Yeni Zelanda ve Güney Afrika (6. Küme) şeklindedir.

3.2.2. Yazarlar arası İş Birliği Analizi

Yazarlar arası iş birliği analizi, daha anlamlı sonuçlar elde edebilmek için en az 3 yayını ve en az 1 atıfı olan yazarlar arasında yapılmıştır. Bu kriterlere sahip 128 yazar bulunmuştur.

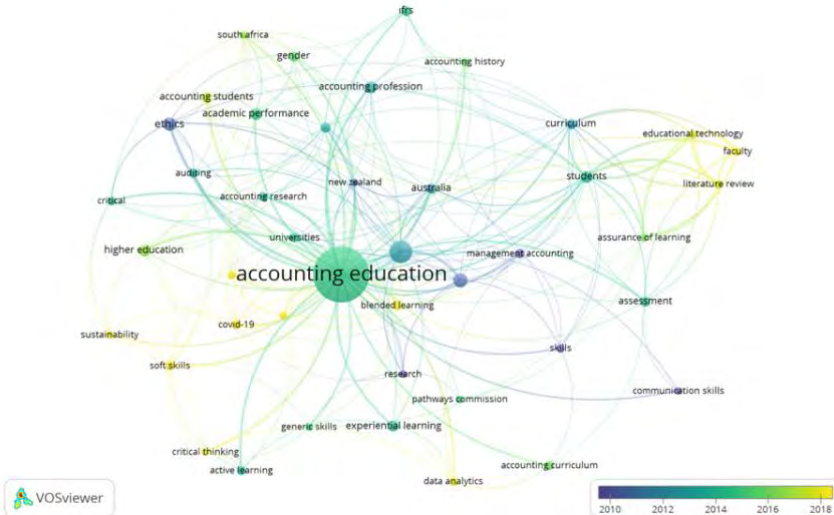

Şekil 4. Scopus Veri Tabanında Muhasebe Eğitimi Alanında Yazarlar arası İş Birliği Ağ Haritası

Haritada yazarlar birbirlerine ne kadar yakınsa, aralarındaki iş birliği o kadar güçlüdür (McAllister vd., 2022: 323). Her bir düğüm bir yazarı, düğüm büyüklüğü yazarın iş birliği sayısının azlığını/çokluğunu, düğümler arası çizgiler bağlantıları, düğüm renkleri ise yazarlar arasındaki iş birliği kümelerini göstermektedir. Yazarlar arası iş birliği analizinde 9 küme tespit edilmiştir. Bu kümelerin Alan Sangster, Trevor Hassall, Steven Dellaportas, Satoshi Sugahara, David E. Stout, John M. Hassell, Beverley Jackling, Neil Marriott ve Alan Reinstein etrafında oluştuğu görülmektedir.

3.2.3. Ortak Kelime Analizi

Ortak kelime analizi, yazarların makalelerinde kullandıkları anahtar kelimeler baz alınarak yapılmıştır. 1960-2023 yılları arasında yayınlanan 1.250 makalede toplam 2.619 anahtar kelime kullanıldığı tespit edilmiştir. Analiz, bir anahtar kelimenin en az 10 kez görülme sıklığı dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir. Bu kriterle sahip 43 anahtar kelime bulunmuştur. Haritalandırma yapılırken yıllara göre anahtar kelimelerin görülme durumunu değerlendirebilmek için ağ haritası yerine katman haritası tercih edilmiştir.

Şekil 5. Scopus Veri Tabanında Muhasebe Eğitimi Alanında Ortak Kelime Analizi Katman Haritası

Haritada düğümlerin büyüklüğü görülme sıklığını ifade ederken, düğümler arası çizgiler kelimelerin birlikte görülme sıklığını ifade etmektedir. Düğümlerin rengi anahtar kelimelerin kullanıldığı yayınların güncelliğiyle ilgilidir. Renk çubuğundan görülebileceği gibi, koyu renkli düğümler daha eski yayınlardaki anahtar kelimeleri gösterirken, açık renkli düğümler daha güncel çalışmalardaki anahtar kelimeleri sembolize etmektedir. Örneğin Covid-19, karma öğrenme, çevrimiçi öğrenme, sosyal beceriler, sürdürülebilirlik, veri analitiği gibi anahtar kelimeler en güncel yayınlara ait anahtar kelimelerdir. Ortak kelime analizi sonucu, en sık görülen anahtar kelimeler, görülme sıklıklarıyla (f) birlikte Tablo 7’de listelenmiştir.

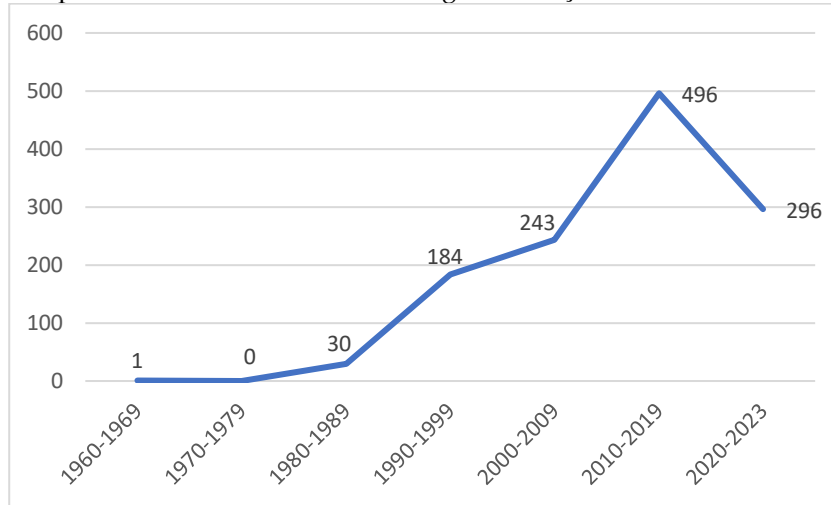
Tablo 7. Scopus Veri Tabanında Muhasebe Eğitimi Alanında En Sık Görülen Anahtar Kelimeler

Anahtar Kelime	f	Anahtar Kelime	f
muhasebe eğitimi (accounting education)	512	aktif öğrenme (active learning)	15
muhasebe (accounting)	83	denetim (auditing)	14
eğitim (education)	33	üniversiteler (universities)	14
etik (ethics)	30	literatür incelemesi (literature review)	13
yüksek öğretim (higher education)	25	eğitim teknolojisi (educational technology)	13
öğrenciler (students)	24	muhasebe tarihi (accounting history)	13
akademik başarı (academic performance)	23	beceriler (skills)	13
muhasebe mesleği (accounting profession)	22	öğretim üyeleri (faculty)	12
deneyimsel öğrenme (experiential learning)	20	eleştirel (critical)	12
muhasebe öğrencileri (accounting students)	19	veri analitiği (data analytics)	12
müfredat (curriculum)	18	öğrenci katılımı (student engagement)	12
avusturalya (australia)	18	öğrenmenin güvence altına alınması (assurance of learning)	11
ufrs (ifrs)	18	güney afrika (south africa)	11
değerlendirme (assessment)	17	eleştirel düşünme (critical thinking)	11
pedagoji (pedagogy)	17	araştırma (research)	11
cinsiyet (gender)	17	iletişim becerileri (communication skills)	11
covid-19 (covid-19)	16	yeni zelanda (new zealand)	10
muhasebe araştırmaları (accounting research)	16	çevrimiçi öğrenme (online learning)	10
yönetim muhasebesi (management accounting)	16	genel beceriler (generic skills)	10
muhasebe müfredatı (accounting curriculum)	16	sürdürülebilirlik (sustainability)	10
karma öğrenme (blended learning)	15	pathways komisyonu (pathways commission)	10
sosyal beceriler (soft skills)	15		

3.3. VOSviewer ile Dönemsel Bulgular

Muhasebe eğitimi alanındaki araştırmaların tarihsel süreçteki gelişimini daha iyi görebilmek için çalışma dönemi onar yıllık periyotlara bölünerek incelenmiştir. Buna göre yayınların dönemsel dağılımları Grafik 2’den izlenebilmektedir.

Grafik 2. Scopus Veri Tabanında Muhasebe Eğitimi Araştırmalarının Dönemsel Dağılımı

Kaynak: Scopus Veri Tabanı (29.12.2023) esas alınarak düzenlenmiştir.

Araştırma dönemini onar yıllık dönemler halinde incelediğimizde, ortalama yıl başına düşen yayın sayısının giderek arttığı yani muhasebe eğitimi hakkındaki akademik tartışmaların artarak devam ettiği görülmektedir. Grafikte her ne kadar en çok yayın sayısı 2010-2019 dönemine ait görünse de 2020-2023 döneminin diğer

dönemlerden farklı olarak 4 yıllık bir periyodu ifade ettiği gözden kaçırılmamalıdır. 2010-2019 döneminde yıl başına düşen yayın sayısı 49,6 iken, 2020-2023 döneminde bu sayı 74'tür. Araştırma dönemlerine ilişkin bulgular, karşılaştırılabilir şekilde Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. Scopus Veri Tabanında Dönemsel Karşılaştırmaya İlişkin Bulgular

Parametreler	1960-1979*	1980-1989	1990-1999	2000-2009	2010-2019	2020-2023	1960-2023
Toplam Yayın Sayısı	1	30	184	243	496	296	1.250
Toplam Katkı Veren Yazar Sayısı	1	45	307	411	889	685	2.117
Toplam Katkı Veren Kurum Sayısı	1	29	215	346	751	521	1.747
Toplam Katkı Veren Ülke Sayısı	1	5	18	34	52	59	76
En Üretken Yıl	1960 (1)	1983 (9)	1995 (28)	2009 (36)	2013 (77)	2023 (85)	2023 (85)
En Üretken Yazar	Sampson, R.J.	**	Stout, D.E. (7)	Stout, D.E. (7)	Sugahara, S. (12)	Karatzimas, S. (5)	Stout, D.E. (20)
En Üretken Ülke	ABD (1)	ABD (20)	ABD (94)	ABD (100)	ABD (145)	ABD (75)	ABD (434)
En Üretken Dergi	Business History Review (1)	Journal of Accounting Education (18)	Journal of Accounting Education (63)	Accounting Education (76)	Accounting Education (112)	Accounting Education (57)	Accounting Education (294)
En Etkili Yazar	Sampson, R.J. (5)	Armstrong, M.B. (138)	Stout, D.E. (248)	McPhail, K. (214)	Apostolou, B., Hassell, J.M. (453)**	Sangster, A. (156)	Hassell, J.M. (806)
En Etkili Ülke	ABD (5)	ABD (408)	ABD (1.562)	ABD (1.866)	ABD (3.113)	ABD (464)	ABD (7.273)
En Etkili Dergi	Business History Review (5)	Journal of Accounting Education (352)	Journal of Accounting Education (1.052)	Accounting Education (2.007)	Accounting Education (2.291)	Accounting Education (747)	Accounting Education (5.798)
İş birliği Katsayısı****	0	0,33	0,40	0,41	0,44	0,57	0,41

Açıklama: *1970-1979 döneminde hiç makale bulunmadığından önceki dönemle birleştirilmiştir. **Bu dönemde her yazar, bir makale yayınlamıştır. *** İki yazarın aldıkları toplam atıf sayısı eşittir. ****İşbirliği Katsayısı = $1 - (\text{Toplam yayın sayısı} / \text{Toplam katkı veren yazar sayısı})$ şeklinde hesaplanmıştır. Bu katsayı, yazarlar arasındaki iş birliğini 0 ile 1 arasında standardize eder.

Muhasebe eğitimi alanında çalışma sayısının giderek arttığı görülmektedir. Dönemsel olarak bilimsel üretkenliğin en yüksek olduğu yıllar 1983, 1995, 2009, 2013 ve 2023'tür. Yayın sayıları ile katkı veren yazar, kurum ve ülke sayıları birlikte değerlendirildiğinde, genel olarak yayın başına katkı veren yazar, kurum ve ülke sayılarının giderek arttığını söylemek mümkündür. Bu durum yazarlar açısından, iş birliği katsayısından da görülebilmektedir. Katsayı sıfıra yaklaştıkça yazarlar arasındaki iş birliği azalmakta, bire yaklaştıkça iş birliği artmaktadır. İş birliği katsayısının artması, makalelerin her dönem giderek daha fazla oranda çok yazarlı olma eğiliminde olduğunu göstermektedir. Üretkenlik (toplam yayın sayısı) ve etkili olma (toplam atıf sayısı) açısından her dönem ABD'nin üstünlüğü görülmektedir.

3.3.1. 1960-1969 ve 1970-1979 Dönemi

1960-1969 döneminde 1960 tarihli bir adet çalışma mevcuttur. Scopus veri tabanında kayıtlı en eski çalışma Business History Review dergisinde 1960 yılında yayınlanan Roy J. Sampson'a ait "American Accounting Education, Textbooks and Public Practice Prior to 1900" adlı makaledir. Makale, 1900 yılından önce Amerika'daki muhasebe eğitimi ve 19.yy Amerikan iş dünyasında muhasebenin önemli bir unsur haline

gelmesinde etkili olan faktörleri incelemiştir. Bu çalışmanın toplam 5 atıf aldığı görülmüştür. 1970-1979 döneminde ise, hiç kayıt bulunmamaktadır.

3.3.2. 1980-1989 Dönemi

Bu dönemde 30 makalenin yayınlandığı ve bu yayınlara 5 ülkedeki 29 kurumdan 45 yazarın katkıda bulunduğu tespit edilmiştir. Her yazar, yalnızca bir çalışma yayınlamıştır. Çalışmalarda anahtar kelime olarak; muhasebe, eğitim ve mesleki eğitim kelimeleri kullanılmıştır. Döneme ait en etkili 5 yayın Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Scopus Veri Tabanında Muhasebe Eğitimi Alanında En Etkili 5 Yayın (1980-1989)

Yazar (Yıl)	Yayın	Dergi	TAS
Armstrong (1987)	Moral development and accounting education	Journal of Accounting Education	138
Zeff (1989)	Recent trends in accounting education and research in the USA: Some implications for UK academics	The British Accounting Review	83
Lee (1989)	Education, practice, and research in accounting: gaps, closed loops, bridges and magic accounting	Accounting and Business Research	63
Baldwin & Reckers (1984)	Exploring the role of learning style research in accounting education policy	Journal of Accounting Education	48
Farley & Ramsay (1988)	Student performance in first year tertiary accounting courses and its relationship to secondary accounting education	Accounting & Finance	45

Armstrong (1987), muhasebe meslek mensuplarının ahlaki olgunluk düzeylerinin aynı eğitim seviyesine sahip olan diğer kişilerin ortalamalarından önemli düzeyde düşük olduğunu tespit etmiştir. Çalışmasında, bu bulgunun modern muhasebe eğitimi üzerindeki etkilerini tartışmıştır. Zeff (1989), ABD'deki muhasebe eğitimi ve araştırmalarındaki cesaret kırıcı eğilimlerin Birleşik Krallık'ta da ortaya çıkma ihtimalinin doğması üzerine bir tartışma kaleme almıştır. Lee (1989), muhasebe eğitimi, uygulamaları ve araştırmaları arasındaki ilişkiler hakkındaki literatürü inceleyerek mevcut durumu ortaya koymaya çalışmıştır. Baldwin ve Reckers (1984), muhasebe eğitimi politikasının belirlenmesinde öğrenme stillerinin rolünü araştırmıştır. Farley ve Ramsay (1988), Avustralya'da yükseköğretim muhasebe dersi başarısının ortaöğretim muhasebe eğitimi başarısına bağlı olduğunu tespit etmişlerdir.

3.3.3. 1990-1999 Dönemi

1990'lı yıllarda muhasebe eğitimi alanındaki araştırmaların ivme kazandığı görülmektedir. Bu dönemde toplam 184 çalışma yayınlanmış ve bu çalışmalara 215 kurumdan 307 araştırmacı katılmıştır. Çalışmalara katkı veren ülke sayısı ise 18'dir. En üretken ve etkili yazar 7 yayın ve 248 atıfla David E. Stout'tur. Yayımlanan çalışmalarda toplam 187 anahtar kelime kullanılmıştır. Bu kelimelerin en sık kullanılanları; muhasebe eğitimi, muhasebe, bilgi birikimi, yönetim muhasebesi, eğitim, araştırma ve iletişim becerileridir. Dönemin en fazla atıf alan beş yayını aşağıda Tablo 10'da görülebilir.

Tablo 10. Scopus Veri Tabanında Muhasebe Eğitimi Alanında En Etkili 5 Yayın (1990-1999)

Yazar (Yıl)	Yayın	Dergi	TAS
Gray vd. (1994)	Teaching ethics in accounting and the ethics of accounting teaching: Educating for immorality and a possible case for social and environmental accounting education	Accounting Education	136
Lee (1995)	Shaping the US academic accounting research profession: The american accounting association and the social construction of a professional elite	Critical Perspectives on Accounting	121
Armstrong (1993)	Ethics and professionalism in accounting education: A sample course	Journal of Accounting Education	116
Fischer & Rosenzweig (1995)	Attitudes of students and accounting practitioners concerning the ethical acceptability of earnings management	Journal of Business Ethics	95

McPhail (1999)	The threat of ethical accountants: An application of foucault's concept of ethics to accounting education and some thoughts on ethically educating for the other	Critical Perspectives on Accounting	80
----------------	--	-------------------------------------	----

Bu dönemde, muhasebe eğitimi ile muhasebecilerin etik değerleri arasındaki ilişkileri araştıran çalışmalar artış göstermiştir. Gray vd. (1994), muhasebe meslek mensuplarındaki etik ve entelektüel başarısızlığın kısmen muhasebe eğitiminden kaynaklanabileceğini ileri sürmüşlerdir. Araştırmacılar, öğrencilerin etik ve entelektüel açıdan gelişimlerini sağlamak için sosyal ve çevresel muhasebe eğitiminin çözüm olabileceğini ifade etmişlerdir. Lee (1995), muhasebe alanında yapılan akademik araştırmaların hem eğitim hem de uygulamayla olan ilgisizliği üzerinden yaşanan tartışmalara dikkat çekmiştir. Yazar, bu sorunun kaynağı olarak muhasebe alanındaki araştırmaların, üniversitelerin rekabetçi ortamında gelişmesini, Amerika'da elit bir araştırmacı grubun varlığını ve bu grubun da Amerikan Muhasebe Derneği (AAA) sayesinde inşa edildiğini öne sürmüştür. Armstrong (1993), muhasebe müfredatında etiğin nasıl öğretilmesi gerektiğini tartışmıştır. Çalışmasında, Muhasebe Etiği ve Mesleği adlı örnek bir dersi tanıtarak, etiğin hem mevcut muhasebe derslerinin içeriğinde hem de işletme müfredatında yer alan diğer etik derslerine ek olarak ayrı bir ders olarak işlenmesi gerektiğini ileri sürmüştür. Fisher ve Rozenzweig (1995), kazanç yönetiminin etik açıdan kabul edilebilirliği konusunda lisans ve lisansüstü öğrenciler ile muhasebe meslek mensuplarının tutumlarını araştıran bir anket çalışması yapmışlardır. Çalışma sonucunda, öğrencilerin ve uygulayıcıların kazanç yönetiminin sonuçlarına karşı duyarlılıklarını arttırabilmek için muhasebe eğitimi müfredatında ve iş dünyasındaki farkındalık programlarında değişiklikler önermişlerdir. McPhail (1999), muhasebe eğitiminin muhasebe meslek mensuplarının kendilerini kapitalizmin çıkarlarına hizmet edecek şekilde disipline etmeye yatkın hale getirebileceğini ileri sürmüştür. Bununla birlikte, muhasebe eğitiminin bu hegemonyaya tehdit oluşturabilecek öğrencileri nasıl yetiştirebileceğini Foucault'un direniş kavramı yardımıyla açıklamıştır.

3.3.4. 2000-2009 Dönemi

Bu dönemde 346 kurumdaki 411 yazarın katkı verdiği 243 makale yayınlanmıştır. Katkı veren ülke sayısı ise, 34'tür. En üretken yazar 7 yayınlı David E. Stout olurken, en etkili yazar 214 atıfla Ken McPhail olmuştur. Çalışmalarda toplam 597 adet anahtar kelime kullanıldığı tespit edilmiştir. Muhasebe eğitimi, muhasebe, etik, eğitim, Avustralya, yönetim muhasebesi, muhasebe mesleği, yükseköğretim ve ders kitapları çalışmalarda en çok kullanılan anahtar kelimelerdir. Döneme ait en etkili yayınlar Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Scopus Veri Tabanında Muhasebe Eğitimi Alanında En Etkili 5 Yayın (2000-2009)

Yazar (Yıl)	Yayın	Dergi	TAS
Howieson (2003)	Accounting practice in the new millennium: Is accounting education ready to meet the challenge?	British Accounting Review	163
McPhail (2001)	The other objective of ethics education: Re-humanising the accounting profession – A study of ethics education in law, engineering, medicine and accountancy	Journal of Business Ethics	121
Tan & Laswad (2006)	Students' beliefs, attitudes and intentions to major in accounting	Accounting Education	94
Boyce (2004)	Critical accounting education: Teaching and learning outside the circle	Critical Perspectives on Accounting	90
Mohamed & Lashine (2003)	Accounting knowledge and skills and the challenges of a global business environment	Managerial Finance	89

Howieson (2003), yeni binyılda muhasebe uygulamalarında beklenen değişiklikler ile bu değişikliklerin muhasebe eğitimi üzerindeki etkilerini incelemiştir. Muhasebe uygulamalarının danışmanlık hizmetleri alanına doğru büyüyeceğini, geleceğin muhasebecilerinin "bilgi" çalışanları rolünü üstleneceğini, analiz, yenilikçi problem çözme, iletişim ve müşteri ilişkileri becerilerinin, teknoloji hakimiyetinden daha önemli bir hale geleceğini öngörmüştür. Bu doğrultuda muhasebe eğitimcilerinin daha disiplinler arası ve analitik yönelimli dersler ve öğretim yöntemleri geliştirmeleri gerektiğini öne sürerek olası zorlukları tartışmıştır. McPhail (2001), muhasebe etiği eğitiminin hedefleri ve kullanılabilecek teknikler hakkında daha fazla tartışma yapılması gerektiğini, "muhasebe mantığı"nın teknik ve matematiksel doğası gereği duyguları dışladığını, etik eğitimi ile duyguların muhasebe eğitimine dahil edilmesi gerektiğini ileri sürmüş, tıp, hukuk ve

mühendislik mesleğindeki gelişmeleri inceleyerek muhasebe eğitiminde diğer bireylere karşı ahlaki bir duygusal bağlılık geliştirmek için özel yöntemler önermeye çalışmıştır. Tan ve Laswad (2006), Yeni Zelanda’da işletme öğrencilerinin muhasebe ve muhasebe dışı disiplinlerde uzmanlaşma niyetleri üzerinde etkili olan faktörleri incelemişlerdir. Boyce (2004), mevcut muhasebe araştırmalarından elde edilen bilgi birikiminin muhasebe eğitimi üzerindeki etkisinin sınırlı olduğunu savunmuştur. Muhasebe eğitiminin yalnızca muhasebe teknik ve becerilerine odaklandığı dar tanımından çıkması, mevcut akreditasyon ve müfredat düzenlemeleri dahilinde muhasebe müfredatının genişletilmesi gerektiğini ileri sürmüştür. Mohamed ve Lashine (2003), küreselleşme ve bilgi teknolojilerindeki gelişmeler nedeniyle mevcut muhasebe eğitimi ve muhasebecilerin beceri düzeyleri ile küresel iş dünyasının dinamik ortamında gerekli olan becerilerin uyumlu olmadığını ileri sürmüşlerdir. Bu hususta muhasebe eğitiminin karşılaştığı zorlukları tanımlamış ve geleceğin muhasebecilerinin yetkinlik düzeylerinin iyileştirilmesi için stratejik bir plan sunmuşlardır.

3.3.5. 2010-2019 Dönemi

Bu dönemde yayınlanan makale sayısı 496’dır. Bu makalelere 52 ülkeden 751 kurumdaki 889 araştırmacı katkı sunmuştur. En üretken yazar 12 yayımla Satoshi Sugahara olurken, en etkili yazar toplam 453 atıfla John M. Hassell ve Barbara Apostolou olmuştur. Yayınlanan çalışmalarda kullanılan anahtar kelime sayısı 1.380’dir. En fazla kullanılan anahtar kelimeler sırasıyla; muhasebe eğitimi, muhasebe, etik, öğrenciler, müfredat, IFRS, eleştirel, eğitim, muhasebe tarihi ve muhasebe mesleğidir. En etkili 5 yayın Tablo 12’de görülmektedir.

Tablo 12. Scopus Veri Tabanında Muhasebe Eğitimi Alanında En Etkili 5 Yayın (2010-2019)

Yazar (Yıl)	Yayın	Dergi	TAS
Lawson vd. (2014)	Focusing accounting curricula on students' long-run careers: Recommendations for an integrated competency-based framework for accounting education	Issues in Accounting Education	142
Sledgianowski vd. (2017)	Toward integration of big data, technology and information systems competencies into the accounting curriculum	Journal of Accounting Education	108
Watty vd. (2016)	Innovators or inhibitors? Accounting faculty resistance to new educational technologies in higher education	Journal of Accounting Education	107
Apostolou vd. (2013)	Accounting education literature review (2010-2012)	Journal of Accounting Education	104
Pincus vd. (2017)	Forces for change in higher education and implications for the accounting academy	Journal of Accounting Education	97

Lawson vd. (2014), meslek örgütleri, akreditasyon kurumları ve muhasebe eğitimcileri tarafından muhasebe öğrencilerinin giriş düzeyinde ihtiyaç duydukları yetkinliklerin tanımlandığını ancak bu yetkinliklerin muhasebe müfredatı içinde nasıl geliştirileceğine dair bir anlayışın eksik olduğunu öne sürmüşlerdir. Buradan hareketle yazarlar, muhasebe eğitiminin kapsamının ve odağının ne olması gerektiği, muhasebe çalışanlarının örgütsel değeri nasıl arttırdığı ve yetkinliklerin entegrasyonunun önemine dair bir literatür taraması gerçekleştirmişlerdir. Çalışma sonucunda, Yetkinlik Temelli Eğitim Çerçevesi’ni oluşturmuşlardır. Sledgianowski vd. (2017), Muhasebe Eğitimi Yetkinlik Entegrasyonu Çerçevesi odağında büyük veri ve bilgi sistemleri teknolojisinin muhasebe müfredatına entegre edilebilmesi için muhasebe konuları üzerinden örnekler geliştirmişlerdir. Watty vd. (2016), Avustralya’da muhasebe öğretim üyeleriyle teknoloji kabul modeli çerçevesinde yaptıkları mülakatlar sonucunda, 21.yüzyılda işletme okullarının ve yükseköğretim kurumlarının karşılaştığı en büyük zorluklardan birinin yeni teknolojilerin kendisi değil, eğitimcilerin eğitim teknolojilerini benimsemeye ve kullanmaya yönelik dirençleri olduğunu ileri sürmüşlerdir. Apostolou vd. (2013), 2010-2012 yılları arasında 6 muhasebe eğitimi dergisinde yayınlanan makalelerden oluşan bir literatür incelemesi yayınlamışlar ve gelecek muhasebe eğitimi araştırmaları için öneriler sunmuşlardır. Pincus vd. (2017), hem genel iş piyasasında hem de muhasebe mesleğinde büyüyen beceri/yetkinlik açığını inceleyerek, teknolojiye ilişkin ilerlemelerin akademik araştırma ve yayıncılığı dönüştürdüğüne ve bilinen öğretim yöntemlerine dahil edildiğine ancak müfredat ve pedagojiyi henüz önemli ölçüde değiştirmediğine dikkat çekmişlerdir.

3.3.6. 2020-2023 Dönemi

Bu dönem, diğer dönemlerden farklı olarak dört yıllık bir periyodu ifade etmektedir. Dönemin başka bir özelliği ise, Covid-19 dönemini ve sonrasını kapsamasıdır. Bu dönemde 296 makale 685 yazar tarafından hazırlanmıştır. Yazarların çalıştıkları kurumların sayısı 521 olup, 59 ülkeyi temsil etmektedirler. En üretken yazar 5 yayınlı Sotirios Karatzimas, en etkili yazar ise 156 atıfla Alan Sangster'dır. Çalışmalarda toplam 971 anahtar kelime kullanılmıştır. En sık kullanılan anahtar kelimeler; muhasebe eğitimi, muhasebe, Covid-19, yükseköğretim, veri analitiği ve sosyal becerilerdir. Bu dönemde en çok atıf alan çalışmalar aşağıdaki gibidir.

Tablo 13. Scopus Veri Tabanında Muhasebe Eğitimi Alanında En Etkili 5 Yayın (2020-2023)

Yazar (Yıl)	Yayın	Dergi	TAS
Sangster vd. (2020)	Insights into accounting education in a COVID-19 world	Accounting Education	153
Qasim & Kharbat (2020)	Blockchain technology, business data analytics, and artificial intelligence: Use in the accounting profession and ideas for inclusion into the accounting curriculum	Journal of Emerging Technologies in Accounting	70
Dolce vd. (2020)	The soft skills of accounting graduates: perceptions versus expectations	Accounting Education	70
Damerji & Salimi (2021)	Mediating effect of use perceptions on technology readiness and adoption of artificial intelligence in accounting	Accounting Education	58
Ali vd. (2021)	Adapting to COVID-19 disruptions: student engagement in online learning of accounting	Accounting Research Journal	46

Sangster vd. (2020), muhasebe eğitiminde Covid-19'un etkisini 45 ülkeden 66 katılımcıyla yaptıkları çalışmalarında ortaya koymaya çalışmışlardır. Covid-19'un, öğretim ve öğrenim stratejilerini geleneksel formattan uzaklaştırarak yeniden dizayn etmesi gibi olumlu etkileri olduğunu, ancak öğretim üyeleri ve öğrencilerin sağlıkları ve iyi oluş halleri üzerindeki olumsuz etkilerinin ve eşlik eden stresin daha büyük bir etki yarattığını tespit etmişlerdir. Kriz yönetiminde ele alınması gereken konuları ve gelecek muhasebe araştırmaları için önerilerini sunmuşlardır. Qasim ve Kharbat (2020), çalışmalarında blokzincir teknolojisi, iş veri analitiği ve yapay zeka teknolojilerini muhasebe müfredatına dahil etme konusunda önerilerde bulunarak, müfredatta köklü değişiklik yapılması çağrısında bulunmuşlardır. Dolce vd. (2020), muhasebe eğitiminde sosyal becerilerin önemini vurgulayarak, İtalya'da mezunların algıları ile iş dünyasının beklentileri arasındaki uyumu araştırmışlardır. Algı ve beklentilerin genel olarak uyumlu olmakla birlikte mezunların, şirketlere kıyasla bazı teknik becerileri daha fazla ve bazı sosyal becerileri de daha az önemsediklerini tespit etmişlerdir. Damerji ve Salimi (2021), muhasebe öğrencilerinin teknolojiye hazır olma düzeyleri ile yapay zeka teknolojilerini benimseme kararları arasındaki ilişkiyi ve algılanan kullanım kolaylığı ile algılanan yararlılık faktörlerinin bu ilişki üzerindeki aracılık etkisini incelemişler ve söz konusu faktörlerin etkili olduğu sonucuna varmışlardır. Ali vd. (2021), Yeni Zelanda'da Covid-19 döneminde çevrimiçi muhasebe eğitiminde öğrenci katılımını incelemişlerdir. Senkron ve asenkron kanalların birlikte kullanılmasının olumlu sonuçlar doğururken, öğrencilerle kişisel ilişki kurmanın zorluğu ve öğrencilerin bir kısmının uygun ekipmana sahip olmama, bağlantı sorunları, ailevi sorumluluklar ve ev ortamında bulunma gibi nedenlerle öğrenmeye dahil edilmesinin zor olduğunu ortaya koymuşlardır.

4. Sonuç ve Tartışma

Muhasebe eğitimi, muhasebe disiplininin dinamik yapısı gereği her dönemde tartışılmaya ve araştırmaya değer bir konudur. Muhasebe meslek mensuplarının ve adaylarının başarılı olabilmelerinin yolu, muhasebe eğitiminden geçmektedir. Bu çalışmada muhasebe eğitimi araştırma alanını şekillendiren gelişmeleri anlamak ve gelecek araştırmalar için doğru bir referans oluşturabilmek için alanın dinamik bir panoraması ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Bu amaçla çalışmada, Scopus veri tabanında 1960-2023 yılları arasında yayınlanan toplam 1.250 makale bibliyometrik analiz tekniği ile hem bütünsel (genel) hem de onar yıllık periyotlar halinde analiz edilmiştir. Böylece muhasebe eğitimi araştırma alanının tarihsel gelişimine ilişkin kapsayıcı bir perspektif ortaya koyulmuştur.

Analiz sonucunda muhasebe eğitimi alanında yıllık bilimsel üretimin 1990'lı yıllarda ivme kazanmaya başlayarak zaman içerisinde artma eğilimi gösterdiği ve 2023 yılında tepe noktasına ulaştığı görülmüştür.

Alanda en üretken yazarın David E. Stout, en etkili yazarın ise John M. Hassell olduğu tespit edilmiştir. En üretken ve etkili ülke ABD olurken, onu sırasıyla Avustralya ve Birleşik Krallık takip etmiştir. En üretken üniversite Avustralya'da bulunan RMIT Üniversitesi'dir. En üretken üniversiteler listesinin ilk üç sırasında Avustralya üniversiteleri bulunmaktadır. Bu durum, en üretken ülke olan ABD'de diğer ülkelere göre çok daha fazla sayıda üniversite olmasıyla açıklanabilir. En üretken dergiler listesinde ilk üç sırada Accounting Education, Journal of Accounting Education ve Issues in Accounting Education dergileri yer almaktadır. Bu dergiler, araştırmaya dahil edilen toplam çalışmaların %46'sını, en üretken 10 dergi ise toplam çalışmaların yaklaşık %64'ünü yayınlamışlardır. Tüm çalışmalar içinde en fazla atıf alan 5 yayının yeni bin yılda muhasebe ve muhasebe eğitimi, Covid-19'un muhasebe eğitimi üzerindeki etkileri, yetkinlik temelli muhasebe eğitimi ve müfredatı ile muhasebe eğitiminde etik öğretimi üzerine olduğu tespit edilmiştir.

Muhasebe eğitimi alanı, ampirik çalışma yapmaya elverişli bir alandır. Yapılan çalışmaların sonuçlarının genelleştirilebilmesi açısından çalışmaların tek yazarlı olmasından ziyade farklı üniversitelerde ve hatta farklı ülkelerde çalışan çok sayıda araştırmacıyla yapılması önemlidir. Ülkeler arası iş birliğinde ABD'nin ilk sırada geldiği ve onu Avustralya ile Birleşik Krallık'ın takip ettiği saptanmıştır. Yazarlar arası iş birliğinde ise, dokuz yazar etrafında kümelenmelerin olduğu görülmüştür. İş birliği katsayısına göre, zaman içerisinde yazarlar arası iş birliğinin arttığı ve en yüksek yazarlar arası iş birliğine 2020-2023 yılları arasında ulaşıldığı görülmüştür.

Tarihsel süreçte alanın gelişimini daha yakından görebilmek amacıyla çalışma dönemi onar yıllık periyotlara bölünerek de incelenmiştir. Çalışmalarda her dönem en çok kullanılan anahtar kelime "muhasebe eğitimi" olmuştur. Benzer şekilde "muhasebe eğitiminde etik", her dönem oldukça fazla tartışılan bir konudur. Bununla birlikte bu konudaki çalışmaların özellikle 1990-1999 ve 2000-2009 dönemlerinde ön plana çıktığı görülmektedir. Bu hususta 90'lı yılların sonunda ve 2000'li yılların başında yaşanan çok sayıdaki muhasebe ve denetim skandallarının etkisinin olduğu muhakkaktır. "Muhasebe müfredatı" da her dönem tartışılan konular arasındadır. Ancak özellikle yeni milenyuma girmenin etkisiyle 2000'li yıllarda muhasebe müfredatında değişim ve dönüşüm ihtiyacı daha fazla tartışılmaya başlanmıştır. Benzer şekilde yeni yüzyılla birlikte geleceğin muhasebe meslek mensuplarının sahip olması gereken "beceriler ve yetkinlikler" araştırma konusu olmuştur. Özellikle 2010-2019 dönemine yetkinlikler ve yetkinlik temelli muhasebe eğitiminin damgasını vurduğu söylenebilir. Bu dönemde tartışılan başka bir konu da "eğitim teknolojisi" ve öğrencilerin öğrenimi üzerindeki etkileridir. 2020-2023 dönemindeki çalışmaların odak noktasının Covid-19 pandemisi olduğu söylenebilir. Pandemi sırası ve sonrası yılları kapsayan bu dönemde, "çevrimiçi eğitim", "karma öğrenme (blended learning)" gibi geleneksel öğretim ve öğrenme yöntemlerinin dışına çıkıldığı yeni bir araştırma alanı oluşmuştur. Bu dönem çalışmalarını etkileyen diğer bir konu ise blokzincir teknolojisi, büyük veri ve yapay zeka gibi "güncel teknolojiler"in muhasebe ve muhasebe eğitimi üzerinde yaratabileceği potansiyel etkilerdir. 2010-2019 ve 2020-2023 dönemleri dikkate alındığında, muhasebe eğitiminin teknik beceriler kazandırması yanında "sosyal becerilerin (soft skills)" de müfredata dahil edilmesi gerektiği ve hatta geleceğin iş dünyasında sosyal becerilere sahip olmanın teknik becerilere sahip olmaktan daha önemli bir hale geleceği de tartışılan başka bir konudur.

Bibliyometrik çalışmaların sonuçlarının karşılaştırılmasında güçlükler söz konusudur. Bu durum, veri tarama sürecinde araştırmacıların örnekleme dahil edecekleri çalışmalar için kullandıkları kriterlerin (çalışma dönemi, tercih edilen veri tabanı, doküman türü, dil, araştırma alanı seçimi vb.) farklı olmasından kaynaklanmaktadır. Aynı veri tabanında farklı çalışma dönemi için yapılacak çalışmaların ya da aynı çalışma dönemi için farklı doküman türlerini kapsayan çalışmaların bibliyometrik göstergeleri farklı sonuçlanacaktır. Ancak genel bir sonuç olarak üretkenlik ve etkili olma açısından ABD'nin lider ülke konumunda olması, Koç ve Karabınar (2021) ile Merigo ve Yang (2017)'nin çalışmalarıyla uyumludur. Alandaki çalışmaların ivme kazanmaya başladığı dönem ve en yüksek üretkenliğe ulaşılan yıl açısından sonuçlar, Koç ve Karabınar (2021) ile tamamen farklılık göstermektedir. En üretken üniversite sıralamasında ise iki çalışmanın listelerinin birbiriyle kısmen uyumlu olduğu söylenebilir. Her iki çalışmada da en üretken derginin "Accounting Education" olduğu saptanmıştır.

Bu çalışmanın geçmişten günümüze muhasebe eğitimi araştırma alanının dinamik bir panoramasını ortaya koyarak literatüre önemli bir katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Ancak araştırmanın yalnızca Scopus veri tabanı dikkate alınarak yapılmış olması, çalışmanın en önemli kısıtıdır. Bundan sonraki çalışmalarda diğer bir önemli veri tabanı olan Web of Science kullanılarak ya da her iki veri tabanındaki veriler birlikte dikkate

alınarak toplulaştırılmış ya da karşılaştırmalı bir araştırma ortaya koyulabilir. Ayrıca alandaki son gelişmelerin daha detaylı görülebilmesi için çalışma döneminin kısaltılarak daha detaylı analizlerin yapılması da düşünülebilir. Gelecekte alanda yapılacak çalışmalarda iş birliklerine önem verilmesi ve farklı ülke ve kurumlardan yazarların katkı sunduğu çalışmaların ortaya konması önerilebilir. Bu sayede alana yapılacak katkıların daha yaygın etkiye sahip olması sağlanabilir. Ayrıca muhasebe eğitimi veren öğretim üyelerinin müfredatlarını güncel teknolojiler ile desteklemeleri ve derslerde yalnızca teknik bilgilerin öğretilmesine odaklanmak yerine 21. yüzyıl yetkinlikleri göz önüne alınarak öğrencilerin sosyal becerilerini de geliştirebilecekleri şekilde alan açmaları, çağın gerektirdiği öğretim teknikleri açısından kendilerini geliştirmeleri önerilebilir. Bu konularda yapılacak akademik çalışmaların artması, öğretim üyelerinin güncel teknolojiler ve pedagoji hakkındaki farkındalıklarını arttırabilir. Üniversiteler, özel bütçeler ayırarak eğitimcilerin eğitimi kapsamında seminerler aracılığıyla öğretim üyelerine bu konuda destek olabilir. Güncel teknoloji ve öğretim tekniklerinin muhasebe eğitimiye nasıl uygulanabileceği konusunda geliştirilecek projelerle muhasebe eğitiminin değişim ve dönüşümüne katkı sağlanabilir.

Kaynakça

- Akgün, M. ve Karataş, B. (2017). Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisinde Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi 2000-2016, *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 17(52): 19-34.
- Ali, I., Narayan, A.K. & Sharma, U. (2021). Adapting to COVID-19 Disruptions: Student Engagement in Online Learning of Accounting, *Accounting Research Journal*, 34(3): 261-269.
- Apak, S., Erol, M. ve Öztürk, Seçil (2016). Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisinde Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi, *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 11: 111-124.
- Apostolou, B., Dorminey, J.W., Hassell, J.M. & Watson, S.F. (2013). Accounting Education Literature Review (2010-2012), *Journal of Accounting Education*, 31: 107-161.
- Apostolou, B., Watson, S.F., Hassell, J.M. & Webber, S.A. (2001). Accounting Education Literature Review (1997-1999), *Journal of Accounting Education*, 19: 1-61.
- Arıcı, N.D., Aktaş, R. ve Karğın, S. (2016). Muhasebe Alanında Yapılan Çalışmaların Araştırma Yöntemleri Açısından Analizi: Türkiye Örneği (2011-2015), *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 18(4): 919-943.
- Armstrong, M.B. (1987). Moral Development and Accounting Education, *Journal of Accounting Education*, 5(1): 27-43.
- Armstrong, M.B. (1993). Ethics and Professionalism in Accounting Education: A sample Course, *Journal of Accounting Education*, 11(1): 77-92.
- Baldwin, B.A. & Reckers, P.M.J. (1984). Exploring the Role of Learning Style Research in Accounting Education Policy, *Journal of Accounting Education*, 2(2): 63-76.
- Bayrakçıoğlu, S. (2021). Türkiye’de Ön Lisans Muhasebe Eğitimi Üzerine Yapılan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi (2004-2020), *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 91: 103-118.
- Bayrakçıoğlu, S. (2022). Türkiye’de Muhasebe Lisans Eğitimi Üzerine Yapılan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi (2005-2020), *Uluslararası İşletme, Ekonomi ve Yönetim Perspektifleri Dergisi*, 5(1): 149-160.
- Boyce, G. (2004). Critical Accounting Education: Teaching and Learning Outside the Circle, *Critical Perspectives on Accounting*, 15(4-5): 565-586.
- Chhillar, P. (2023). Technology-based Learning in Accounting Education: A Bibliometric Analysis, AIP Conference Proceedings, 2909 (1), Japan, 24-27 January 2023.
- Çiftci, H.N., Kılıç, G. ve Aydoğdu, M. (2023). A Bibliyometrik Analysis of the World of Accounting Science: 1999-2022, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 25(4): 526-557.
- Damerji H. & Salimi A. (2021). Mediating Effect of Use Perceptions on Technology Readiness and Adoption of Artificial Intelligence in Accounting, *Accounting Education*, 30(2): 107-130.
- Dinç, Y. ve Cengiz, S. (2019). Mali Çözüm Dergisinde Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi, *Mali Çözüm*, 29(155): 33-54.

- Dolce, V., Emanuel, F., Cisi, M. & Ghislieri, C. (2020). The Soft Skills of Accounting Graduates: Perceptions versus Expectations, *Accounting Education*, 29(1): 57-76.
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N. & Lim, W.M. (2021). How to Conduct a Bibliometric Analysis: An Overview and Guidelines, *Journal of Business Research*, 133: 285-296.
- Farley, A.A. & Ramsay, A.L. (1988). Student Performance in First Year Tertiary Accounting Courses and Its Relationship to Secondary Accounting Education, *Accounting & Finance*, 28: 29-44.
- Fischer, M. & Rosenzweig, K. (1995). Attitudes of Students and Accounting Practitioners Concerning the Ethical Acceptability of Earnings Management, *Journal of Business Ethics*, 14: 433-444.
- Gray, R., Bebbington, J. & McPhail, K. (1994). Teaching Ethics in Accounting and the Ethics of Accounting Teaching: Educating for Immorality and a Possible Case for Social and Environmental Accounting Education, *Accounting Education*, 3(1): 51-75.
- Güney, A. (2019). Akreditasyon Sürecinde Muhasebe Eğitimi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(2): 939-947.
- Gürbüz, C., Kıymık, H., Bitlisli, F. (2021). Türkiye’de Muhasebe Eğitimi Konusunda Yapılan Akademik Çalışmaların Bibliyometrik Analizi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO Dergisi*, 24(1): 173-186.
- Handoyo, S. (2024). Evolving Paradigms in Accounting Education: A Bibliometric Study on the Impact of Information Technology, *The International Journal of Management Education*, 22 (3): 1-21.
- Hotamışlı, M. ve Erem, I. (2014). Muhasebe ve Finansman Dergisi’nde Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 63: 1-20.
- Howieson, B. (2003). Accounting Practice in the New Millennium: Is Accounting Education Ready to Meet the Challenge?, *The British Accounting Review*, 35(2): 69-103.
- <https://cabim.ulakbim.gov.tr/bibliyometrik-analiz/bibliyometrik-analiz-sikca-sorulan-sorular/> (Erişim tarihi: 10.08.2023).
- Koç, A. ve Karabınar, S. (2021). Muhasebe Eğitimi Alanındaki Uluslararası Bilimsel Çalışmaların Bibliyometrik Analizi ve Türkiye’nin Konumu, *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 13(24): 181-195.
- Kumar, S., Marrone, M., Liu, Q. & Pandey, N. (2020). Twenty Years of the International Journal of Accounting Information Systems: A Bibliometric Analysis, *International Journal of Accounting Information Systems*, 39: 1-19.
- Lawson, R.A., Blocher, E.J., Brewer, P.C., Cokins, G., Sorensen, J.E., Stout, D.E., Sundem, G.L., Wolcott, S.K. & Wouters, M.J.F. (2014). Focusing Accounting Curricula on Students' Long-Run Careers: Recommendations for an Integrated Competency-Based Framework for Accounting Education, *Issues in Accounting Education*, 29(2): 295-317.
- Lee, T. (1989). Education, Practice and Research in Accounting: Gaps, Closed Loops, Bridges and Magic Accounting, *Accounting and Business Research*, 19(75): 237-253.
- Lee, T. (1995). Shaping the US Academic Accounting Research Profession: The American Accounting Association and the Social Construction of a Professional Elite, *Critical Perspectives on Accounting*, 6(3): 241-261.
- Linnenluecke, M.K., Marrone, M. & Singh, A.K. (2020). Sixty Years of Accounting & Finance: A Bibliometric Analysis of Major Research Themes and Contributions, *Accounting & Finance*, 60(4): 3217-3251.
- McAllister, J.T., Lennertz, L. & Mojica, Z.A. (2022). Mapping A Discipline: A Guide to Using VOSviewer for Bibliometric and Visual Analysis, *Science & Technology Libraries*, 41(3): 319-348.
- McPhail, K. (1999). The Threat of Ethical Accountants: An Application of Foucault's Concept of Ethics to Accounting Education and Some Thoughts on Ethically Educating for the Other, *Critical Perspectives on Accounting*, 10(6): 833-866.

- McPhail, K. (2001). The Other Objective of Ethics Education: Re-humanising the Accounting Profession – A Study of Ethics Education in Law, Engineering, Medicine and Accountancy, *Journal of Business Ethics*, 34: 279–298.
- Merigo, J.M. & Yang, J.B. (2017). Accounting Research: A Bibliyometric Analysis, *Australian Accounting Review*, 27(1): 71-100.
- Mohamed, E.K.A. & Lashine, S.H. (2003). Accounting Knowledge and Skills and the Challenges of a Global Business Environment, *Managerial Finance*, 29(7): 3-16.
- Najaf, K., Atayah, O. & Devi, S. (2022). Ten Years of Journal of Accounting in Emerging Economies: A Review and Bibliometric Analysis, *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 12(4): 663-694.
- Oral, T. (2021), Türkiye’de Muhasebe Eğitimi Alanında Yayımlanmış Tezlerin Bibliyometrik Analizi, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İİBF Dergisi*, 6(11): 34-45.
- Özbek, C.Y. ve Badem, A.C. (2018). Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi’nde Yayımlanmış Makalelerin Bibliyometrik Analizi (2008-2017), *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 11(2): 216-247.
- Pattnaik, D., Kumar, S. & Burton, B. (2021). Thirty Years of The Australian Accounting Review: A Bibliometric Analysis, *Australian Accounting Review*, 31(2): 150-164.
- Pincus, K.V., Stout, D.E., Sorensen, J.E., Stocks, K.D. & Lawson, R.A. (2017). Forces for Change in Higher Education and Implications for the Accounting Academy, *Journal of Accounting Education*, 40: 1-18.
- Poje, T. & Groff, M.Z. (2022). Mapping Ethics Education in Accounting Research: A Bibliyometric Analysis, *Journal of Business Ethics*, 179: 451-472.
- Qasim, A. & Kharbat, F.F. (2020). Blockchain Technology, Business Data Analytics, and Artificial Intelligence: Use in the Accounting Profession and Ideas for Inclusion into the Accounting Curriculum, *Journal of Emerging Technologies in Accounting*, 17(1): 107-117.
- Queiro-Ameijeiras, C.M., Marti-Parreno, J., Calma, A. (2018). Gamification and Accounting Education: A Bibliometric Review, 11th annual International Conference of Education, Research and Innovation Proceedings, Spain, 12-14 November 2018, 7212-7220,
- Rebele, J.E. & Tiller, M.G. (1986). Empirical Research in Accounting Education: A Review and Evaluation. In. A.C. Bishop, E.K., St. Pierre, R.L. Benke (Eds.), *Research in Accounting Education* (pp.1-54). Center for Research in Accounting Education, James Madison University.
- Rebele, J.E., Apostolou, B.A., Buckless, F.A., Hassell, J.M., Paquette, L.R. & Stout, D.E. (1998). Accounting Education Literature Review (1991-1997), Part II: Students, Educational Technology, Assessment, and Faculty Issues, *Journal of Accounting Education*, 16(2): 179-245.
- Romero-Carazas, R., Davila-Fernandez, S.I., Vallejos-Tafur, J.B., Ochoa-Tataje, F.A., Samaniego-Montoya, C.M., Torres-Sanchez, J.A., Porras-Roque, M.S. & Espiritu-Martinez, A.P. (2023). Artificial Intelligence in Accounting Education and its Trends in Scopus: A Bibliyometric Analysis, *Migration Letters*, 20(7): 343-357.
- Sampson, Roy J. (1960). Accounting Education, Textbooks and Public Practice Prior to 1900, *Business History Review*, 34(4): 459-466.
- Sangster, A., Stoner, G. & Flood, B. (2020). Insights into Accounting Education in a Covid-19 World, *Accounting Education*, 29(5): 431-562.
- Santos, M.R.C. (2022). Blended Learning Compared on Online Learning in Business, Management, and Accounting Education: A Bibliometric Analysis and Literature Review, Carvalho, L.C., Teixeira, N., Pardal, P. (Eds.), *Interdisciplinary and Practical Approaches to Managerial Education and Training*, IGI Global, 46-55.
- SCOPUS (2023a). Content Coverage Guide, <https://www.elsevier.com/products/scopus/content> (Erişim tarihi: 10.08.2023).

- SCOPUS (2023b), Historical depth, <https://www.elsevier.com/products/scopus/content#1-historical-depth> (Erişim tarihi: 10.08.2023).
- Sledgianowski, D., Gomaa, M. & Tan, C. (2017). Toward Integration of Big Data, Technology and Information Systems Competencies into the Accounting Curriculum, *Journal of Accounting Education*, 38: 81-93.
- Tan, L.M. & Laswad, F. (2006). Students' Beliefs, Attitudes and Intentions to Major in Accounting, *Accounting Education*, 15(2): 167-187.
- Temelli, F. ve Karcıoğlu, R. (2018). Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisinde Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi: 2010-2017 Dönemi, *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 11(2): 248-268.
- Van Eck, N.J. & Waltman, L. (2023). VOSviewer Manual-Manual for VOSviewer version 1.6.20, CWTS.
- Watty, K., McKay, J. & Ngo, L. (2016). Innovators or Inhibitors? Accounting Faculty Resistance to New Educational Technologies in Higher Education, *Journal of Accounting Education*, 36: 1-15.
- www.iaesb.org (Erişim tarihi: 13.07.2023).
- www.tesmer.org.tr (Erişim tarihi: 13.07.2023).
- Zaif, F. ve Ayanoğlu, Y. (2007). Muhasebe Eğitiminde Kalitenin Arttırılmasında Ders Programlarının Önemi: Türkiye’de Bir İnceleme, *Gazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 9(1): 115-136.
- Zeff, S.A. (1989). Recent Trends in Accounting Education and Research in the USA: Some Implications for UK Academics, *The British Accounting Review*, 21(2): 159-176.